

ELURIKKUS MINU ÜMBER – ROLLIMÄNG JA LOODUSVAATLUSED 4-6 klass II kooliaste

Programmi esimeses osas toimub tegevus klassiruumis. Arutleme, mis on elurikkus, milline on elurikkus meie kodukoha ümbruses ning miks on oluline erinevate liikide ja elupaikade säilimine. Arutleme elurikkuse peamiste ohtude üle, nagu elupaikade hävimine ja muutumine, reostus ning kliimamuutused, ning otsime võimalusi, kuidas neid ohte vähendada. Õpilased saavad teadmisi kinnistada praktilise rollimängu kaudu, kus on vaja lahendada lähteülesanne ja kehastatakse erinevaid huvigruppe – näiteks looduskaitstjat, metsaettevõtjat, põllumeest või kohalikku elanikku. Üheskoos arutatakse konkreetse lähteolukorra üle ning püütakse leida lahendus, mis arvestaks nii inimeste vajaduste kui ka looduse säilimisega.

Programmi teises osas läheme õue, et avastada ja vaadelda oma kodukandi elurikkust vahetult kooli või asula ümbruses. Õpilased töötavad väikestes rühmades ning saavad praktiliste vaatlus ülesannete abil vaadelda erinevaid kooslusi ja liike, nende elupaiku ja elutingimusi.

Sissejuhatus (5 min)

Juhendaja ja programmi sisu tutvustus. Kokkulepped eesmärgipärase õppeprogrammi õnnestumiseks.

Slaidiesitlus ja arutelu õpilastega (15 min), kus otsime vastuseid küsimustele: Milline on elurikkus minu kodukoha ümbruses? Milliste sõnadega kirjeldad elurikast kodukohta? Mis on ohud elurikkusele? Mõtleme koos, miks on elurikkus inimese ja looduse jaoks oluline ning mis ohustab elurikkuse säilimist. Arutleme, millist kasu pakuvad meile erinevad liigid ja elupaigad – näiteks kuidas tolmeldajad, viljakas muld, metsad, puhas vesi ja looduslikud alad toetavad põllumajandust, metsandust, toidutootmist ja turismi.

Vaatleme elupaikade kadumise ja muutumise mõju liikidele erineva pildimaterjali abil ning arutleme, milliseid praktilisi lahendusi saame ise pakkuda, et elurikkust hoida ja suurendada nii oma kodukohas kui ka kooli ümbruses.

Rollimäng KODUD INIMESTELE VÕI LOODUSELE (30 min) Õpilased peavad lahendama oma kodukohaga seotud olukorra, kus uusarenduse rajamine mõjutab olemasolevat looduskeskkonda. Õpilastele jagatakse erinevate huvigruppide rollikaardid, näiteks linnaelanikud, looduskaitstjad, ehitusfirma esindajad, karjakasvatavad ja teised piirkonnaga seotud osapooled. Linnapea kokku kutsutud koosolekul esitleb iga osapool oma seisukohti ja põhjendab, milline lahendus oleks

tema jaoks sobiv. Ühise arutelu tulemusena tuleb leida kompromiss, mis arvestaks nii inimeste vajaduste kui ka looduse ja elurikkuse säilimisega.

Sirutuspaus ja kogunemine õue (15 min)

Praktilised vaatlused (30 min) Õpilased jaotatakse kooli õues või läheduses numbrite abil 3–4 liikmelistesse gruppidesse. Iga grupile jagatakse küsimustega lehed ja antakse vaatlemiseks juhendaja poolt piiritletud maastiku osa. Vaatluse ajal avastavad õpilased kooli ümbruse elurikkust ja inimtegevuse mõju sellele, pannakse kirja puu- ja põõsaliike ning hinnatakse puude ligikaudset vanust. Otsitakse puudelt samblaid ja samblikke ning märgatakse erinevaid looduslikke ja inimese kujundatud elemente.

Samuti vaadeldakse, kas milliseid ja linde, tolmeldajaid ümbruses leidub, ning kuidas inimesed seda keskkonda kasutavad. Individuaaltööna valib iga õpilane kooli ümbrusest ühe talle kõige enam meeldinud koha ning pildistab või joonistab selle.

Vaatlustulemuste kokkuvõte (15min): Rühmad tutvustavad lühidalt oma vaatlustulemusi ja võrdlevad, mida nad ümbruses märkasid. Koos pannakse kokku ülevaade kooli ümbruse elurikkusest: milliseid puid, loomi, tolmeldajaid, samblaid või samblikke leiti ning milliseid elupaiku erinevad liigid kasutavad. Arutletakse, millised ümbruse kohad toetavad elurikkust kõige rohkem ja kuidas mõjutavad selle kujundus ning inimeste tegevus sealset loodust. Lõpus tuuakse välja, mida võiks seal teha teisiti, et elurikkust veelgi toetada.

Kokkuvõte (10min) Programmi lõpus toimub ühine kokkuvõttev arutelu, kus õpilased saavad jagada, mis neile programmist kõige rohkem meelde jäi või mida nad uut teada said.

Õpitulemused

Programmi lõpuks õpilane:

- **teab**, mis on elurikkus ja miks see on oluline inimesele ja loodusele;
- **teab**, millised on peamised ohud elurikkusele ja kuidas mõjutab neid elupaikade kadumine;
- **oskab** märgata ja kirjeldada elurikkust ning inimese mõju looduskeskkonnale;
- **oskab** pakkuda võimalusi elurikkuse hoidmiseks ja suurendamiseks oma kodukohas.

Seos õppekavaga: Ainevaldkond „Loodusained“ II kooliaste

16) kirjeldab ja võrdleb koosluste (veekogu, soo, metsa, niidu, põllu/aia, asula) elutingimusi, teab nende tüüpilisemaid liike;

20) hindab koduasula elutingimusi ja keskkonnaseisundit (vesi, õhk, valgus, müra, jäätmed,

inimkaaslejad loomad); teeb ettepanekuid kodukoha keskkonnaseisundi parandamiseks; osaleb sellesuunalistes tegevustes;

Meetodid: Slaidiesitlus, arutelu, rollimäng, rühmatöö, vaatlus.

Vahendid: Slaidid, rollikaardid, vaatluslehed grupile, kirjutusvahendid grupile, kirjutusalus grupile, isiklik nutitelefon grupi peale.

Läbiv teema: Keskkond ja jätkusuutlik areng – õpilane mõistab elurikkuse tähtsust inimese heaolule ja majandustegevusele ning oskab arutleda selle hoidmise võimaluste üle.

Juhis õpetajale: Enne õppeprogrammile tulekut kontakteerume õpetajaga, et arutada programmi korralduslikku poolt ja võimalikke kohandamisi. Palume õpilasi eelnevalt informeerida, et programmi teises osas minnakse õue ning vajalik oleks grupi peale või siis individuaalselt kasutada ühte mobiiltelefoni.

Palume tulevase programmi peamisi teemasid lastele eelnevalt tutvustada.

Programmi ajal palume õpetajatel aidata laste tähelepanu hoida ning praktiliste tegevuste korral vajadusel abistada.

Pärast õppeprogrammi toimumist palume õpetajal edaspidises õppetöös seostada õppeprogrammis käsitletud teemad ja omandatud teadmised endale sobivate meetoditega. Palume täita ka tellitud programmi juures olev tagasiside küsimustik.

Lisainfo: Programmi algus on teie kooli õppeklassis, kus oleks vajalik projektori kasutamise võimalus. Õue vaatlusteks tuleks valida koht kas kooli territooriumil või läheduses asuval rohealal.

Kõik vajaminevad vahendid on looduskooli poolt. Palume õpilastel arvestada riietumisel ja jalanõude valikul ilmastikuga.

Programm on kohandatav ka erivajadusega õpilastele, kuid eelnevad kokkulepped on vajalikud.

Programmi saab läbi viia **kevadel** või **sügisel**.

Programmi kestvus: 2 h

Hind 180 eurot. Hind sisaldab programmi juhendamist, õppevahendeid ja transporti.